

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертаційну роботу **Трегуб Юлії Євгенівни**
«Удосконалення методів формування та державної реєстрації санітарно-захисних зон в Україні»,
подану до спеціалізованої вченої ради Д 26.056.09
Київського національного університету будівництва та архітектури
на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук
за спеціальністю 05.24.04 – Кадастр та моніторинг земель

Детальний аналіз дисертації Трегуб Ю. Є. «Удосконалення методів формування та державної реєстрації санітарно-захисних зон в Україні», дозволяє сформулювати наступні висновки щодо актуальності та ступеня обґрунтованості основних наукових положень, висновків, рекомендацій, достовірності, наукової новизни, а також загальної оцінки роботи.

Актуальність, мета і задачі дослідження. Зв'язок з науковими програмами, планами та темами. Одним із пріоритетних напрямків розвитку земельних відносин в Україні є забезпечення сталого використання земель та наповнення Державного земельного кадастру (ДЗК) достовірною та актуальною інформацією про об'єкти ДЗК. Одним з об'єктів ДЗК є обмеження у використанні земель, які утворюються навколо режимоутворюючих об'єктів (РУО).

Для правильного формування відповідної зони обмеження важливо мати інформацію як про режимоутворюючий об'єкт так і про прилеглі до нього території. Серед усіх існуючих видів обмежень, одним із найспецифічніших видів є санітарно-захисні зони, бо вони можуть мати значне просторове розгалуження, особливі умови та заборони використання земель, що потрапляють до їх меж, а також з часом і зміною потужності режимоутворюючого об'єкту можуть змінювати свої розміри.

Тому актуальним є представлене в дисертації дослідження методів проектування, встановлення на місцевості санітарно-захисних зон та державної реєстрації у Державному земельному кадастрі України відомостей про них.

Основна мета даної роботи полягає у вдосконаленні інформаційного та методичного забезпечення формування санітарно-захисних зон.

Всі поставлені завдання логічно пов'язані та їх виконання дозволяє забезпечити розробку, дослідження та апробацію концептуальної моделі формування санітарно-захисних зон.

Дисертаційна робота відповідає пов'язана із реалізацією вимог: Земельного Кодексу України, Законів України «Про Державний земельний кадастр» та «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», Постановам Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру», «Про концепцію сталого розвитку населених пунктів» та положень Програми розвитку земельних відносин і охорони земель у Дніпропетровській області на 2011-2018 роки, Довгострокової програми по вирішенню екологічних проблем Кривбасу та поліпшення стану навколишнього природного середовища на 2011-2022 роки, Програми створення та ведення містобудівного кадастру Дніпропетровської області на 2013-2022 роки.

Але як недолік необхідно відмітити відсутність зв'язку дисертаційної роботи з науково-дослідними темами Київського національного університету будівництва та архітектури.

Рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, ґрунтуються на наукових методах:

– Методами факторного та системного аналізу виконано структурування факторів, що впливають на визначення розміру обмежень у використанні земель та зокрема санітарно-захисних зон навколо промислових підприємств.

– Методом візуального моделювання розроблені планувальні моделі формування санітарно-захисних зон.

– Методами комплексного аналізу та дедукції визначено атрибутивні характеристики режимоутворюючих об'єктів, навколо яких встановлюються санітарно-захисні зони.

– Методи математичного моделювання та апроксимації дозволили встановити оптимальні просторові характеристики санітарно-захисних зон та виконати оцінку точності їх визначення.

– Методом структурно-функціонального моделювання отримано концептуальну модель формування санітарно-захисних зон.

Також обґрунтованість та коректність запропонованих рішень підтверджується посиланнями на наукові літературні джерела, законодавчі акти та нормативні документи.

Робота містить наукову новизну, яка полягає у розробці планувальних моделей санітарно-захисних зон з урахуванням різних умов державної

реєстрації режимоутворюючого об'єкта та санітарно-захисної зони; удосконаленні набору атрибутивних даних санітарно-захисної зони (СЗЗ) за рахунок додавання відомостей про режимоутворюючі об'єкти, навколо яких встановлюються СЗЗ; розробці концептуальної моделі формування санітарно-захисних зон.

Це свідчить про достатній теоретичний науковий рівень дисертаційного дослідження. Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які вирішують конкретну науково-прикладну задачу удосконалення інформаційного та методичного забезпечення формування санітарно-захисних зон.

Висновки та рекомендації, зроблені за результатами дослідження, відповідають меті та завданням дисертації.

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження. Отримані результати можуть бути використані органами державної влади та місцевого самоврядування, Держгеокадастру, сертифікованими землепорядниками для розвитку теоретичних і практичних основ з питань землеустрою і раціонального використання земель при встановленні на місцевості меж санітарно-захисних зон, державній реєстрації санітарно-захисних зон у Державному земельному кадастрі, а також у навчальному процесі при підготовці фахівців за спеціальністю 193 Геодезія та землеустрій.

Усі результати підтверджені авторськими публікаціями, висвітлені на міжнародних та вітчизняних науково-практичних конференціях та довідками про впровадження результатів у виробництво (ТОВ «ГЕОЛЕНД 2000», акт № 111 від 16.06.2020 р.; Департамент по роботі з активами Дніпровської міської ради, акт без номера).

Оцінка змісту дисертації, її структура та завершеність в цілому. Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаної літератури і додатків. Загальний обсяг роботи становить 177 сторінок, зокрема 140 сторінок основного тексту, 41 рисунок, 9 таблиць, список використаних джерел обсягом 15 сторінок (141 найменування) та 3 додатки.

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми дисертації, сформульовано мету, завдання та методи її досягнення, визначено об'єкт, предмет, наукову новизну та практичне значення дисертаційного дослідження коротко розкрито основний зміст роботи.

У *першому розділі* виконано ретроспективний аналіз розвитку промисловості в Україні, досліджено нормативно-правове регулювання

використання земель промисловості та сучасний стану проблеми встановлення обмежень у використанні земель.

Встановлено недосконалість чинного законодавства щодо використання земель промисловості та формування обмежень у використанні земель в Україні. Виявлено, що до шару обмежень у використанні земель Публічної кадастрової карти України частково внесена інформація про охоронні зони, СЗЗ та водоохоронні зони.

Також визначено, що технологічна спрямованість та клас шкідливості промислових підприємств безпосередньо впливають на види та типи обмежень, які накладаються на використання земель в межах СЗЗ.

У *другому розділі* досліджено питання визначення факторів, що впливають на формування СЗЗ навколо режимоутворюючих об'єктів, до яких відносяться: природно-кліматичні, екологічні, економічні, функціонально-планувальні, правові та інформаційні. Встановлено, що важливим чинником є планувальна організація земельної ділянки режимоутворюючого об'єкта, від якої залежить конфігурація зони обмежень, а найбільш розповсюдженою конфігурацією СЗЗ є багатокутник.

Виділено дві основні групи планувальних моделей СЗЗ: 1 група – межі СЗЗ РУО не виходять за межі земельних ділянок, на яких вони розташовані, та 2 група – межі СЗЗ навколо РУО виходять за межі земельних ділянок, на яких вони розташовані. Встановлено, що для випадків 1 групи моделей не виникає проблем із проведення державної реєстрації обмежень, також встановлення на місцевості меж СЗЗ в цьому випадку не доцільне. Для 2 групи моделей запропоновано різні варіанти державної реєстрації СЗЗ з урахуванням часу.

Запропонована інформаційна модель забезпечення даних про СЗЗ у ДЗК, структурними елементами якої є: перелік відомостей про обмеження; перелік відомостей про СЗЗ, що вноситься до ДЗК; специфіка даних про СЗЗ.

Встановлено, що відстань між поворотними точками багатокутника СЗЗ повинна становити близько 50 м, що не впливає на точність обчислення площі СЗЗ.

У *третьому розділі* запропоновано методику встановлення на місцевості меж СЗЗ, яка враховує можливості встановлення на місцевості меж СЗЗ з елементами кола (еліпсу) та використанням класичного геодезичного або сучасного GNSS-обладнання, яка включає такі етапи: встановлення допустимих відхилень для визначення внутрішнього кута, сторони (хорди одинарного центрального кута) і дирекційного кута, встановлення середніх квадратичних

похибок вимірювань, оцінювання результатів обчислення площі, проведення контрольних робіт.

Сформовано технологію державної реєстрації СЗЗ в державному земельному кадастрі, яка базується на врахуванні їх специфічних просторових, атрибутивних та планувальних особливостей, а також реєстрації обмеження прав власності /користування у державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

Розроблено концептуальну модель формування СЗЗ, яка включає чотири етапи: підготовчий, проєктний, погодження і реєстраційний. Використання концептуальної моделі дозволяє пройти усі етапи формування СЗЗ починаючи від визначення їх розмірів для окремих РУО і завершуючи їх державною реєстрацією в ДЗК та державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

Робота є логічно структурованою, відповідає меті та завданням дослідження. В ній у достатньому обсязі наведено графічні та ілюстративні матеріали та додатки. Висновки по розділах і загальні по роботі складені чітко та повною мірою відображають всі визначені положення дисертації.

Дисертаційна робота Трегуб Ю. Є. є завершеною науковою працею, у якій розв'язано науково-прикладну задачу удосконалення інформаційного та методичного забезпечення формування санітарно-захисних зон, відповідає паспорту спеціальності 05.24.04 – Кадастр та моніторинг земель та профілю спеціалізованої вченої ради Д 26.056.09.

Відповідність дисертації та автореферату встановленим вимогам. Дисертаційна робота та автореферат за структурою, обсягом та оформленням відповідає встановленим вимогам МОН України до кандидатських дисертацій.

Матеріали дисертації та автореферату викладено в науковому стилі. Текст автореферату є логічним, розкриває у повному обсязі зміст та положення дисертації і відображає чітко обґрунтування практичних результатів дослідження. Автореферат повністю відображає зміст і структуру дисертаційної роботи.

У дисертації та авторефераті не виявлено ознак порушення академічної доброчесності у частині формування наукових результатів.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. За темою дисертації опубліковано 26 друкованих праць з них: 7 – у вітчизняних виданнях, що входять до переліку наукових фахових видань з 5 технічних наук, визначених МОН України; 2 – у виданнях, що індексуються у наукометричній базі Scopus, одне з яких віднесено

до другого квартилю (Q2) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank, 1 – в періодичному виданні іноземної держави, 1 – у іншому іноземному виданні, 15 – у матеріалах конференцій.

Кількість та якісний склад публікацій здобувача відповідає встановленим вимогам МОН України до кандидатських дисертацій.

У опублікованих наукових працях автора повно висвітлені основні етапи дослідження, його наукову та практичну значимість. Загалом, публікації відображають повною мірою основний зміст і розкривають заявлені в дисертацій роботі досягнення.

Дискусійні питання і зауваження щодо змісту дисертації. На основі вивчення та аналізу дисертаційної роботи Трегуб Ю. Є., окрім зазначених позитивних сторін, слід звернути увагу на виявлені недоліки й дискусійні питання, а саме:

1. У підрозділі 1.1 наводяться статистичні дані (рис. 1.1-1.3, табл. 1.1, 1.2), але в роботі немає посилань на їх джерело та дату створення.

2. У розділі 1 доцільно було б навести світовий досвід формування та реєстрації СЗЗ навколо режимоутворюючих об'єктів.

3. У підрозділі 2.2 визначено процедуру реєстрації СЗЗ у ДЗК, але не визначено чи потрібно проводити інформування власників суміжних земельних ділянок, які потрапили у зону впливу СЗЗ, про площу та місце розташування обмеження, а також не розглянуто питання внесення даних щодо обмеження та змін нормативної грошової оцінки до Поземельних книг обтяжених земельних ділянок.

4. У випадку, наведеному на рис. 2.6, коли РУО різного класу шкідливості у межах одного майнового комплексу мають різні за розміром СЗЗ, які перетинаються, рекомендується «переносити вершини кутів поворотів сукупної СЗЗ різних РУО, яка виходить за межі земельної ділянки». Але різні зони СЗЗ мають різні обмежуючі умови та заборони щодо можливих видів діяльності або використання земель, строк дії (рис. 2.10), тому варто переносити вершини кутів поворотів всіх зон СЗЗ на місцевість, які виходять за межі земельної ділянки.

5. У підрозділі 3.2 не наведено принципи, методи та методики оцінювання факторів під час формування СЗЗ.

6. Доцільним було б навести складові проекту землеустрою щодо організації та встановлення меж СЗЗ.

7. На схемах, які відображено на рис. 3.8, 3.10 відсутні умовні позначення, що ускладнює сприйняття інформації.

Безумовно, виявлені дискусійні питання та зауваження щодо дисертації не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Відповідність роботи встановленим вимогам та загальний висновок.
Дисертаційна робота Трегуб Юлії Євгенівни «Удосконалення методів формування та державної реєстрації санітарно-захисних зон в Україні» є актуальним дослідженням, в якій отримано нові теоретичні та практичні результати. Роботу виконано на високому науково-методичному рівні. Для роботи характерна новизна та практична цінність. Дисертація є завершеною науковою працею, у вирішення науково-прикладної задачі удосконалення інформаційного та методичного забезпечення формування санітарно-захисних зон. Обсяг, зміст і оформлення дисертації та автореферату відповідають вимогам пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 зі змінами і доповненнями, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015 р.; № 1159 від 30.12.2015 р., № 943 від 20.11.2019 р., № 607 від 15.07.2020 р.

Викладене дає підстави зробити висновок, що дисертаційна робота «Удосконалення методів формування та державної реєстрації санітарно-захисних зон в Україні» за своїм змістом відповідає паспорту спеціальності 05.24.04 і вимогам МОН України, а її автор Трегуб Юлія Євгенівна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.24.04 – Кадастр та моніторинг земель.

Офіційний опонент,
доцент кафедри земельного адміністрування
та геоінформаційних систем
Харківського національного університету
міського господарства імені О. М. Бекетова,
канд. техн. наук, доцент

М. О. Пілічева

Оксана Романенко